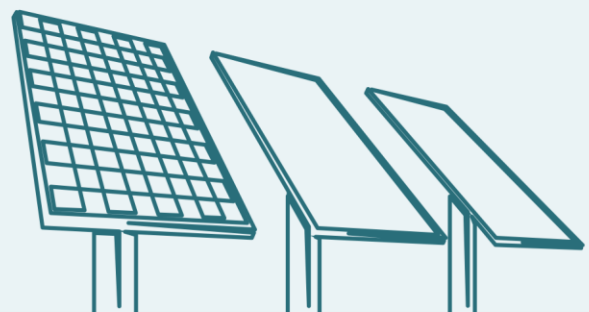

Nivå 4

**Distributions-
elektriker belysning**

Version 2.0
2022-11-23

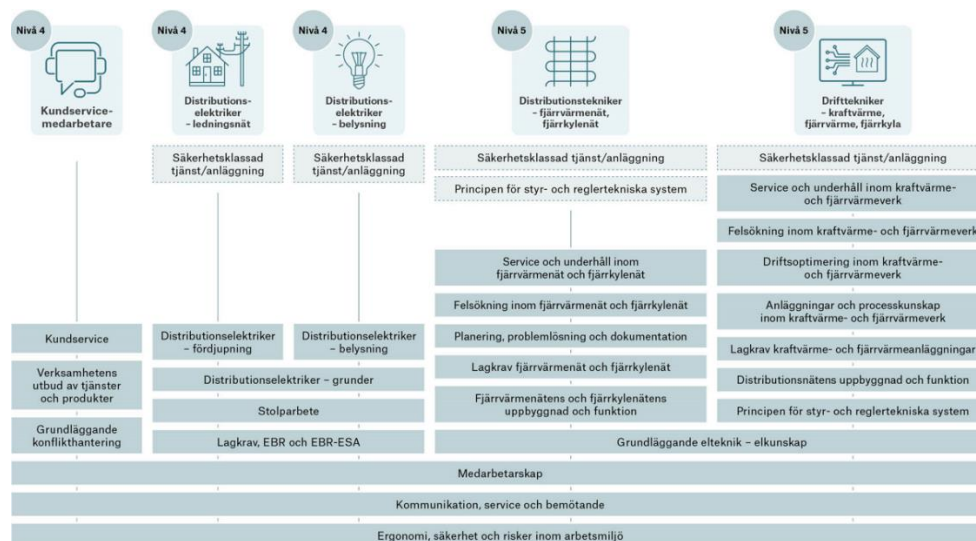
Kompetensstandard

Distributionselektriker – belysning

Distributionselektriker – belysning är framtagen av Sobona tillsammans med Energiföretagen Sverige i samverkan med Nordiskt Valideringsforum samt yrkeskunniga från ett flertal olika organisationer inom branschen. Kompetensstandarderna består till sin helhet av elva moduler. Modulerna, som är en beskrivning av vad en individ förväntas förstå, veta och kunna utföra inom ett specifikt avgränsat område relevanssäkras gällande innehåll vart fjärde år.

Distributionselektriker – belysning och dess moduler syftar till att skapa förutsättningar för fördjupad kartläggning, synliggörande och erkännande av strukturerat lärande på arbetsplatsen, validering av befintliga medarbetare, skapande av utbildningar eller andra kompetenshöjande insatser samt för kravställande i upphandlingar. Målet är att säkerställa kunskaper till rätt nivå i målgruppen vid rekrytering, kompetensutveckling och för att uppfylla kvalitetskrav ställda i bland annat upphandlingar. Vidare kan den öppna upp för samverkan mellan olika aktörer i syfte att utveckla och hitta nya vägar gällande kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Distributionselektriker – belysning ingår som ett av flera områden med olika nivåer och inriktningar inom Sobonas partsgemensamma branschvalideringsmodell inom energi.

Om yrkesrollen

Rollen innebär att man ansvarar för att planera och utföra det dagliga arbetet i projekt så som nybyggnad, ombyggnad, driftsättning, underhåll samt reparation och service av luftledningsnät och jordkabelnät i belysningsanläggningar. I arbetsuppgifterna ingår anslutningsärenden och kopplingsarbete i distributionsnätet, riskanalys och egenkontroller utifrån gällande lagar, föreskrifter och anvisningar. Rollen kräver en hög grad av säkerhetstänk, självständighet, ansvarstagande och problemlösningsförmåga.

Målgrupp

Distributionselektriker – belysning riktar sig till individer med teoretisk och praktisk erfarenhet och kunskaper i yrket med mål att höja kompetensen och uppnå fördjupade kunskaper och färdigheter enligt nivån för yrkesbevis. Individerna ska ha en god språknivå för att läsa, skriva, prata och förstå svenska. Kunskaper som krävs:

- Grundläggande utbildning

Nivå

Innehållet är på motsvarande SeQF-nivå 3 och 4. Det ackumulerade och sammantagna kunnandet ger ett kunskapsdjup och en färdighetsnivå motsvarande SeQF-nivå 4. Nivån sätts framför allt utifrån djupet på de kunskaper och färdigheter som behövs samt den självständighet i utförandet av arbetsuppgifterna som krävs.

För SeQF-nivå 4 innebär det att individen har fördjupade kunskaper inom ett specifikt område, vilket innefattar att välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder för att utföra definierade uppgifter inom givna tidsramar. Individerna kan ta initiativ, reflektera och organisera och utföra uppgifter självständigt, kritiskt värdera, förhålla sig till och dra slutsatser gällande valet av källor och gemensamma resultat. Individerna kan också ta ansvar i samarbete med andra och i viss utsträckning leda och utvärdera andras arbete. Läs gärna mer om SeQF på Myndigheten för yrkeshögskolans hemsida: <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer>

Relevanssäkring

Branschen gör en årlig översyn av yrkesprofilen. Vart fjärde år genomgår yrkesprofilen en ny relevanssäkringsprocess där en nationell panel ser över och godkänner innehållet. Panelen består av personer från relevanta organisationer och områden till exempel:

- Bransch
- Fackförbund
- Arbetsgivare
- Formell utbildning
- Icke formell utbildning
- Arbetsförmedling
- Forskningsinstitut
- Handledare/Bedömare
- Validander

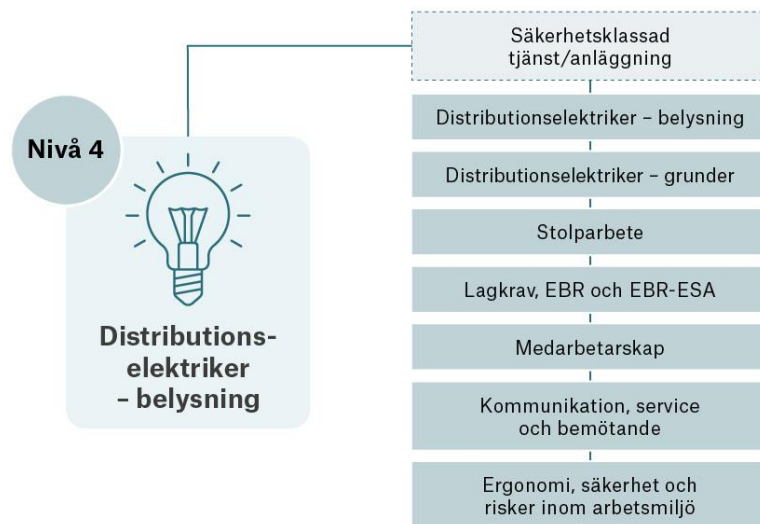
Relevanssäkringsprocessen avslutades med samsynsmöte 2022-11-23. I processen har följande organisationer deltagit med representanter: Energiföretagen Sverige, Kraftringen Energi, Kommunal, ONE Nordic AB, Seko, Skövde Energi, Vattenfall AB, Åsbro kursgård AB samt Sobona AB.

Validering med OCN-metoden

Kunnandet inom *Distributionselektriker – belysning* kan valideras i en formativ process där insamling av underlag för bedömning kan ske parallellt med lärande i olika former. Valideringsprocessen kan även ske summativt. Det innebär att befintliga kunskaper och färdigheter kontrolleras och granskas i form av exempelvis teoretiska kunskapsfrågor och observation av färdigheter. Oberoende av valideringsprocess, utförs bedömning av kunnande av godkända bedömare från branschen och som kvalitetssäkras genom OCN-metoden. OCN-metoden lever upp till de kvalitetskrav som finns beskrivna i kvalitetsmanualen för Sobonas branschvalideringsmodell. Resultat av valideringen kan resultera i ett kompetensintyg för uppnådda moduler (som man sedan kan bygga vidare på) alternativt ett yrkesbevis vid alla obligatoriska moduler uppnådda i profilen.

Innehåll

Nedan beskrivs vilka kunskaper respektive färdigheter som omfattas inom *Distributionselektriker – belysning* i modulerna. De har samlats i åtta underrubriker för att underlätta läsandet. I profilen ingår en delkvalifikation (modul) som inte ingår formellt i yrkesbeviset, men kan användas som komplettering för att påvisa breddad kompetens.

Bilden visar de delkvalifikationer som ingår i kompetensstandard för området.

Distributionselektriker – belysning

Nivå 4

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för uppbyggnad, funktion och komponenter i belysningsnät.
- Redogöra för olika typer av ljuskällor och hur de används i olika miljöer.
- Förklara kontroll- och styrsystem inom belysningsnät.
- Redogöra för vilka konstruktioner, kablar och komponenter som används i ett lågspänningsnät.
- Redogöra för hur luftledningsnät och jordkabelnät fungerar i belysningsanläggningar.
- Redogöra för hur kabelskåp och belysningsstolpar är uppbyggda.
- Redogöra för riskbedömningar som ska beaktas vid arbete i belysningsanläggning.
- Redogöra för vilka besiktning- och underhållskrav som lagstiftningen ställer på belysningsnät, installationer och underhåll av belysning.
- Redogöra för hur drifts- och underhållsbesiktning av elnät går till.
- Förklara hur anmärkningar i besiktningssprotokoll ska hanteras.
- Redogöra för de formella krav som ställs före idrifttagning.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Utföra montering, skarvning och schaktning i belysningsnät.
- Utföra underhåll och kontroll av belysningsnät.
- Utföra felsökning och felavhjälpning i belysningsstationer och belysningsnät.

- Tolka elscheman och andra dokument kopplat till arbetet.
- Arbeta utifrån riskbedömningar och de gällande säkerhetsföreskrifter.
- Utföra nybyggnad, ombyggnad, driftsättning, underhåll och reparation av lågspänningsnät.
- Utföra montering och inkoppling, samt besiktning och underhåll av kabelskåp och belysningsstolpar.
- Utföra rötskade- och rostskadebesiktning innan arbete i stolpe påbörjas.
- Utföra besiktning av stagning och förankring vid belysningsarbete.
- Dokumentera i besiktningsprotokoll på ett korrekt sätt.
- Utföra kontroll för idrifttagning samt driftsätta belysningsanläggningen på ett korrekt och säkert sätt.
- Hantera verktyg, maskiner och annan utrustning på ett för ändamålet korrekt och säkert sätt.

Distributionselektriker – grunder

Nivå 4

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för hur man använder företagets digitala system för bl a registrering, rapportering och slutdokumentation av uppdrag.
- Förklara vikten av att utföra riskbedömning inför nytt arbetsmoment, hur det utförs och dokumenteras.
- Redogöra för vikten av kommunikation med kund, driftcentral och arbetsledning under pågående arbete.
- Redogöra för innehåll i de lagar och förordningar som gäller vid stolparbete samt vilken personlig skyddsutrustning som krävs.
- Redogöra för säkerhetsarbete kring stagförankring och hissning i stolpe, samt rutiner för att hjälpa nödställd ned från stolpe eller korg.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Dokumentera, rapportera och kommunicera i gällande digitala system på ett korrekt och tydligt sätt.
- Bedöma och lösa problem som uppstår i en arbetssituation och föreslå eventuella förbättringar.
- Utföra spänningsprovning innan arbete påbörjas på ett korrekt sätt.
- Utföra felsökning i jordkabel- och luftledningsnät genom att använda rätt mätinstrument och mätmetoder.
- Utföra riskbedömning inför varje nytt arbetsmoment och hantera eventuella risker på ett korrekt och säkert sätt.
- Informera slutkund om händelser i arbetsprocessen och säkerställa att kunden förstår.
- Utföra riskbedömning, stolparbete, stolpresning och stagförankring ur ett säkerhetsperspektiv och i enlighet med gällande föreskrifter.
- Använda för ändamålet rätt skyddsutrustning vid stolparbete, samt utföra rapportering vid eventuell skada eller tillbud.

Stolparbete

Nivå 4

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för innehåll i de lagar och förordningar som gäller vid stolparbete.
- Redogöra för den personliga skyddsutrustningen som krävs vid stolparbete.

- Redogöra för säkerhetsarbetet kring stagförankring och hissning i stolpe.
- Redogöra för krafter och laster som uppstår vid stolparbete.
- Beskriva företaget och arbetsmiljöverkets säkerhetsrutiner för att hjälpa nödställd ned från stolpe eller korg.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Utföra riskbedömning inför stolparbete, stolpresning och stagförankring ur ett säkerhetsperspektiv och i enlighet med gällande föreskrifter.
- Utföra arbete med hänsyn tagen till gjord riskbedömning och arbetsplanering.
- Använda för ändamål rätt skyddsutrustning och utföra rapportering vid eventuell skada eller tillbud.

Lagkrav, EBR och EBR-ESA

Nivå 4

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för hur ellagen, elsäkerhetslagen samt starkströmsföreskrifterna styr arbetet vid eldistributionsanläggningar, samt vilka krav som ställs på en anläggning utifrån dessa.
- Redogöra för vilka krav som ställs vid kopplingar i nätet utifrån EBR-ESA (Elsäkerhetsanvisningar), samt hur elarbetet ska genomföras säkert utifrån dessa krav.
- Redogöra för EBR:s (ElnätsBranschens Riktlinjer) handlingar som rör arbetsmetoder, produktionsteknik och anläggningens funktioner samt varför det är viktigt att förhålla sig till dessa.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Utföra bygg- eller ombyggnadsarbete av en eldistributionsanläggning utifrån gällande lagar och föreskrifter.
- Utföra riskbedömningar och elarbete vid elektrisk fara utifrån arbetsmiljöföreskrifter och EBR-ESA.
- Tolka och arbeta efter arbetsplaner utifrån EBR-ESA.
- Tillämpa EBR:s riktlinjer gällande arbetsmetoder, produktionsteknik och anläggningens funktioner.

Säkerhetsklassad tjänst/anläggning

Nivå 3

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Förklara vad som menas med säkerhetsklassad tjänst och anläggning.
- Redogöra för nivåer och vilka krav som ställs för att arbeta i en säkerhetsklassad anläggning.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Reflektera över innebörden av att inneha en säkerhetsklassad tjänst i förhållande till sin egen yrkesroll.

Medarbetarskap*

Nivå 3

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Reflektera över sin roll och ansvar som medarbetare i förhållande till kollegor, ledning och kunder.
- Reflektera över hur samarbete mellan kollegor kan stärka en grupp och organisation.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Följa regler för arbetstider, närvaro och frånvaro
- Planera, genomföra och utvärdera egna arbetsuppgifter.
- Identifiera egna styrkor och utvecklingsmöjligheter som del i en arbetsgrupp.
- Ta initiativ och bidra med egna lösningsförslag inom egna befogenheter.
- Skilja på det privata och det professionella i sitt uppdrag.
- Ta egna initiativ till lärande och utveckling.

Kommunikation, service och bemötande*

Nivå 3

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Beskriva olika typer av kommunikation och vikten av anpassning utifrån situation och målgrupp.
- Förklara begreppet och betydelsen av icke-verbal kommunikation.
- Förklara skillnaden mellan privat, personligt och professionellt ur ett bemötandeperspektiv.
- Beskriva sambandet mellan god kunskap om arbetsplatsens varor/tjänster och leverans av god service.
- Beskriva innebörd och betydelse av god service och gott kundbemötande.
- Ge exempel på hur konfliktsituationer kan hanteras utifrån ett professionellt perspektiv.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Anpassa kommunikation utifrån situation och/eller målgrupp.
- Säkerställa samsyn med kund och återkoppla i tid enligt överenskommelse.
- Tillämpa god service, bemötande och förhållningssätt utifrån arbetsplatsens styrdokument.
- Uppträda professionellt och med respekt i mötet med andra människor.
- Hantera stressiga situationer med bibehållet fokus på god service.

Ergonomi, säkerhet och risker inom arbetsmiljö*

Nivå 3

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för begreppet ergonomi ur ett fysiskt, organisatoriskt och socialt perspektiv.
- Förklara varför det är viktigt att arbeta ur ett ergonomiskt perspektiv.
- Redogöra för betydelsen av, och syftet med, återhämtning och friskvård för det allmänna välbefinnandet.

- Resonera kring ansvar och samverkan för arbetsmiljön på arbetsplatsen.
- Redogöra för arbetsplatsens säkerhetsrutiner och skyddsutrustning vid händelse av tillbud, olyckor och brand.
- Redogöra för arbetsplatsens rutiner och rapportering vid situationer kring hot och våld.
- Beskriva hur man kan förebygga risker om hot och våld.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Arbeta förebyggande för att uppnå en balanserad fysisk, organisatorisk och social arbetsbelastning.
- Utföra arbetsmoment ur ett ergonomiskt perspektiv och med hänsyn tagen till det personliga välbefinnandet.

* Relevanssäkrade moduler som ingår i Nordiskt Valideringsforums Kompetenser för arbetslivet